

INTERVIEW

HBVL

“Niets uitzonderlijks aan de hand met het klimaat”

Nederlandse geoloog relativeert doemscenario's

Salomon Kroonenberg (69) gaf donderdagavond een lezing in het Gallo-Romeins Museum. FOTO KAREL HEMERJCKX

TONGEREN - “Ik ben absoluut voor duurzame energie. Olie en gas zijn kapitaal voor volgende generaties. Uw bril, uw pen, die zijn gemaakt van olie. Dat is grondstof, geen brandstof. Maar met de klimaatopwarming zal het volgens mij nogal meevallen. Ik ontken niet dat we nu veel CO₂ in de atmosfeer pompen, ik ontken niet dat CO₂ een broeikasgas is. Maar ondanks alle onderzoek weten we nog altijd niet hoe gevoelig het klimaat is voor CO₂.”

Aan het woord is Nederlander Salomon Kroonenberg (69). Donderdagavond gaf de gerenommeerde geoloog en schrijver een lezing in de reeks ‘Sprakwater’ in het Gallo-Romeins Museum. Dat naar aanleiding van ‘Spiegelzee’, zijn jongste boek over zeespiegelveranderingen.

Kroonenbergs kijk is die van een geoloog. Die van de echte lange termijn. “De aarde is 4,5 miljard jaar oud. Onze soort is amper 250.000 jaar op aarde en we schrijven nog maar 5.000 jaar onze geschiedenis neer. 120.000 jaar geleden stond de zee 6 meter hoger. In 18.000 v.C. was de zeespiegel dan weer 120 meter lager. In sommige periodes steeg de zee 4 meter per eeuw. Nu is dat 20 cm per eeuw. Onze voorouders hebben de zee tot 20 keer sneller zien stijgen. Zij hebben zich kunnen aanpassen. Dan moeten wij dat toch ook kunnen.”

Nu zijn we wel met zoveel meer.

“Dat is dan altijd de opmerking. Maar we zien het tegelijk toch ook aankomen. Wij kunnen evacueren, dijken bouwen, maatregelen nemen om de schade te beperken. Ondanks de zeespiegelstijging zien we bovendien dat de 36 grote rivierdeltagebieden in de wereld, waar 1 miljard mensen wonen, nog steeds land op zee winnen.”

Het IPCC, de VN-organisatie over klimaatverandering, heeft het over minstens een opwarming van 2 graden aan het eind van deze eeuw als we niets of te weinig doen. Minstens.

“In feite hanteert het IPCC een stijgingsvork tussen 1,5 en 4,5 graden. Rond 1850 zaten we aan 280 deeltjes CO₂ per miljoen, nu aan 400. Dat is inderdaad te wijten aan de mens. Maar ook weer niet uitzonderlijk. De aarde heeft al veel meer meegemaakt. In de tijd van de dino's was er 20 keer meer CO₂ in de lucht.” “Stel nu dat we naar een verdubbeling zouden gaan van die pre-industriële waarde, naar 560 deeltjes. Wat is dan de temperatuur? Men weet het niet. In 1990 hanteerde het IPCC al die vork. Bijna dertig jaar later kunnen we die vork nog altijd niet verkleinen. Ondanks alle klimaatonderzoek, weten we nog steeds niet hoe het werkt. Ik denk dat het zal meevallen: een stijging van 1 tot 1,5 graad.”

Waarom denkt u dat?

“Als het warm wordt, verdampt er meer water. Waterdamp is ook een broeikasgas dat warmte vasthoudt. Maar waterdamp vormt tegelijk ook wolken die het zonlicht weerkaatsen. Dat zorgt dan weer voor afkoeling. Wat zal doorwegen? Waterdamp als broeikasgas of de wolken? Men weet het niet.”

“Twee: Ondanks die onmiskenbare toename van broeikasgas CO₂ is de zeespiegel gemiddeld 20 cm per eeuw gestegen sinds 1850. Rijkswaterstaat in Nederland heeft in een grote studie uit 2014 niet kunnen aantonen dat de zeespiegel sneller stijgt door die extra broeikasgassen.”

Maar...

“Wacht, ik heb nog een argument. De gletsjers smelten inderdaad. In de Alpen zien we zo sporen van bossen tevoorschijn komen uit de Romeinse tijd. Dat wil zeggen dat de gletsjers toen kleiner waren. In Spitsbergen zien

we onder de gletsjers sporen van middeleeuwse poolwilgjes. Kortom, we zitten nog altijd in de bandbreedte van natuurlijke processen. Oké, de mens doet er nu een schep bovenop. Maar er is niets uitzonderlijks aan de hand. We mogen ook eens bescheiden zijn. De mens is heel nietig vergeleken met de natuur. 75.000 jaar geleden heeft onze soort de Toba-eruptie op Sumatra waarschijnlijk maar heel nipt overleefd. En wat is 75.000 jaar geleden in geologische termen? Dat was gisteren.”

Dus vrolijk verder morsen met onze fossiele brandstoffen.

“Neen. Dat zijn geen brandstoffen, maar kostbare grondstoffen. Die moeten we juist bewaren voor volgende generaties. Ik ben voor duurzame energie.”

U bent een klimaatscepticus.

“Noem het zoals u wil. Ik wil nuanceren, relativiseren. Als ik al iets ben, dan een klimaatrelativist. Als Nederland bijvoorbeeld al zijn klimaatdoelstellingen haalt, dan zal het op de wereld gemiddeld 0,0003 graden minder warm zijn aan het eind van deze eeuw.”

Ik hoor Trump.

“Maar neen. Trump is de slechtste president in de Amerikaanse geschiedenis. Zo dom van hem om het klimaatonderzoek in Amerika af te bouwen. Ik zeg alleen: we weten te weinig. En dat het nog complexer is dan we denken. Tot begin jaren negentig steeg de Kaspische Zee ontzettend snel. Drie meter in twintig jaar. Maar stopte nadien ook weer even snel met stijgen en staat nu weer 2 meter lager. Was in de jaren dertig ook al gebeurd. Rusland heeft er de knapste wiskundige koppen op gezet om het waarom te achterhalen. Ondanks alle modellen en waarnemingen was het volstrekt onvoorspelbaar. En daarom zeg ik: focus eerst op de echte problemen: op armoede, op vluchtelingen, op oorlog.”

→ Salomon Kroonenberg, Spiegelzee, uitg. Atlas Contact, 272 blz, 21,99 euro

Door
Jan Bex

